

Onderwijssysteem

Griekenland

beschreven en vergeleken met
het Nederlandse systeem

Dit document geeft informatie over het onderwijssysteem van Griekenland. We leggen uit wat het Nederlandse equivalent is van de meest voorkomende diploma's uit Griekenland met als doel: toelating tot het Nederlands hoger onderwijs.

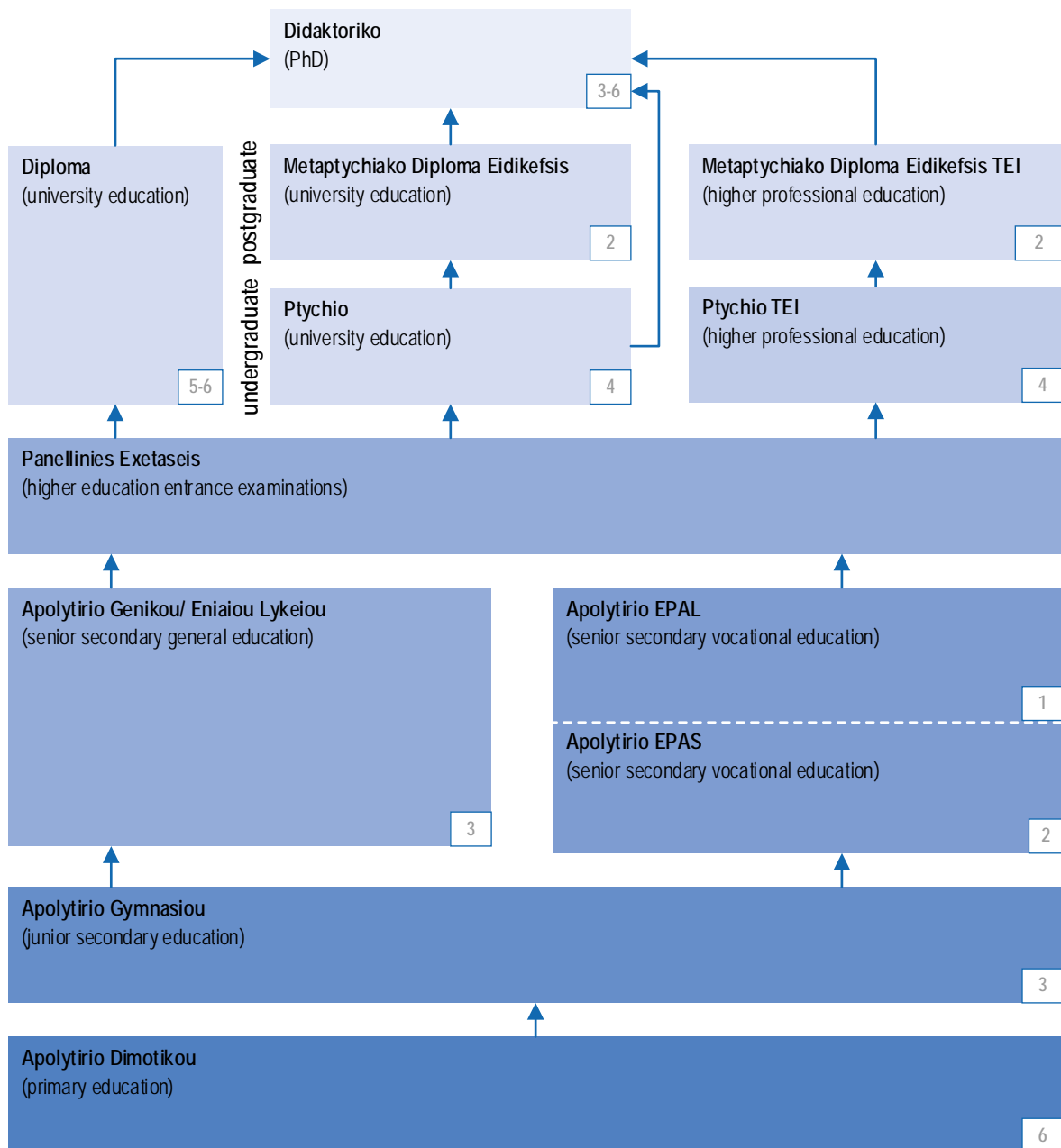
Disclaimer

We doen ons best om de informatie zo up-to-date mogelijk te houden. We aanvaarden echter geen aansprakelijkheid voor schade die is ontstaan als gevolg van fouten of onvolledige informatie in dit document.

Op deze publicatie, met uitzondering van het beeldmateriaal, is de Creative Commons Naamsvermelding NietCommercieel 3.0 Unported-licentie van toepassing. Ga naar www.nuffic.nl/cc/ voor meer informatie over het hergebruik van deze publicatie.

Onderwijssysteem Griekenland

 Duur van de opleiding

■ Waarderingstabel

In dit overzicht staan links de buitenlandse diploma's die het meest voorkomen bij toelating tot het hoger onderwijs. De andere kolommen tonen de Nederlandse waardering met de vergelijkbare niveaus in het Nederlandse en Europese kwalificatieraamwerk.

Buitenlands diploma	Nederlands equivalent en NLQF-niveau	EQF-niveau
Afsluitend getuigschrift van het EPAS (niveau 3)	mbo-diploma kwalificatieniveau 2 of 3*	2/3
Afsluitend getuigschrift van het EPAL (niveau 3)	mbo-diploma kwalificatieniveau 3 of 4*	3/4
<i>Apolytirio Genikou Lykeiou</i> met een gemiddeld cijfer lager dan 10	ten minste havodiploma*	4
<i>Apolytirio (Genikou) Lykeiou</i> met een gemiddeld cijfer van 10 of hoger	vwo-diploma*	4+
<i>Ptychio</i> TEI	bachelorgraad in het hbo	6
<i>Ptychio</i> (zonder afstudeerscriptie)	(ten minste) de bachelorgraad in het wetenschappelijk onderwijs	6
<i>Ptychio</i> (met afstudeerscriptie)	(1-jarige) mastergraad in het wetenschappelijk onderwijs*	7
<i>Diploma</i> van een universiteit (met afstudeerscriptie)	mastergraad in het wetenschappelijk onderwijs	7
<i>Metaptychiako Diploma Eidikefsis</i>	(ten minste) de mastergraad in het wetenschappelijk onderwijs	7

NB

- Dit is een globaal advies waaraan geen rechten kunnen worden ontleend.
- NLQF = Nederlands kwalificatieraamwerk. EQF = Europees kwalificatieraamwerk.
- Het EQF/[NLQF-niveau](#) zegt niet zozeer iets over de studie-inspanning of -inhoud, maar wel over wat iemand kan en weet als een bepaald leerproces is afgerond.
- Informatie over de Nederlandse waarderingen staat op onze website: [onderwijssysteem Nederland](#).

* Deze waardering is momenteel onder revisie.

- [SBB, Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven](#), waardeert buitenlandse diploma's en opleidingen op vmbo- en mbo-niveau. De waardering kan afwijken wanneer SBB het diploma waardeert voor toelating tot het mbo of de arbeidsmarkt.

■ **Introductie**

Griekenland (Grieks: 'Hellas') is sinds 1974 een republiek en is in 1981 toegetreden tot de Europese Gemeenschap (thans EU).

Het onderwijssysteem in Griekenland is gecentraliseerd en valt op alle niveaus onder de verantwoordelijkheid van het ministerie van Onderwijs, Levenslang Leren en Religieuze Zaken (*Ypourgeio Ethnikis Paideias kai Thriskeumatou*).

Er bestaan op beperkte schaal particuliere onderwijsinstellingen in het kleuteronderwijs, lager onderwijs en middelbaar onderwijs, die verplicht zijn de nationale onderwijsprogramma's te volgen. In het hoger onderwijs is het aan particuliere instellingen niet toegestaan om nationale diploma's te verlenen.

Het hoger onderwijs kent een binair stelsel van universiteiten en instellingen voor hoger beroepsonderwijs; deze 2 vormen zijn formeel aan elkaar gelijkgesteld.

De onderwijstaal is het Nieuwgrieks, maar bepaalde programma's in het hoger onderwijs worden ook in het Engels aangeboden. Dit is vooral het geval aan de particuliere instellingen. De leerplicht duurt 9 jaar (leeftijdsgroep van 5-15 jaar). Het academisch jaar loopt van september tot eind augustus en bestaat uit 2 semesters.

■ **Basis- en voortgezet onderwijs**

Het basisonderwijs wordt in Griekenland gegeven aan de *Dimotiko Scholeio* (leeftijdsgroep van 6 tot 12 jaar). Na afronding van deze 6 jaar basisonderwijs wordt het getuigschrift *Apolytirio Dimotikou* verleend.

Algemeen vormend voortgezet onderwijs

Dit type onderwijs is verdeeld in 2 cycli. Het *Gymnasio* (leeftijdsgroep van 12 tot 15 jaar) vormt de eerste cyclus en omvat de laatste 3 jaar van het verplicht onderwijs. Na afronding wordt het getuigschrift *Apolytirio Gymnasiou* verleend. De tweede cyclus van het voortgezet onderwijs bestaat uit 2 verschillende schooltypen: het algemeen vormende type (*Geniko Lykeio*) en het beroepsvormende type. Onder de beroepsvormende bovenbouw valt de *Eppagelmatiko Lykeio* (*Vocational Lykeio* - EPAL) en de *Epaggelmatiki Scholi* (*Vocational School* - EPAS). De EPAL en de EPAS zijn beide instellingen voor technisch beroepsonderwijs.

Het *Geniko Lykeio* (leeftijdsgroep van 15 tot 18 jaar) is in 1998 ingevoerd als opvolger van het oude *Eniaio Lykeio* (eenheidslyceum). Het eerste jaar is een oriëntatiejaar, waarin algemeen vormende vakken worden gedoceerd gedurende 32 lessen per week, alsmede 1 keuzevak gedurende 2 lessen per

week. In het tweede jaar zijn de vakken onderverdeeld in 2 categorieën: algemeen vormende vakken en richtingsvakken. Tijdens het tweede en derde jaar ligt de aandacht voornamelijk op de algemeen vormende vakken (respectievelijk 25 en 17 uur per week). De richtingsvakken kunnen verplichte vakken of keuzevakken zijn. Verplichte richtingsvakken worden onderwezen gedurende 7 tot 8 lesuren per week in de tweede klas van de bovenbouw en gedurende 12 uur in de derde klas.

Aan het einde van alle 3 de jaren van het *Geniko Lykeio* moeten er voor de overgang naar de volgende klas of de afronding van het voortgezet onderwijs mondelinge en schriftelijke schoolexamens worden afgelegd. De examens in het eerste en tweede jaar worden afgenomen op schoolniveau. De examens in het derde jaar voor bepaalde algemeen vormende vakken worden ook op schoolniveau afgenomen. Voor de overige algemeen vormende vakken en voor de richtingsvakken geldt dat deze worden afgenomen door een nationale examencommissie. Het jaarlijkse overgangscijfer is gebaseerd op het gemiddelde cijfer van de mondelinge examens van de 2 semesters en het gemiddelde cijfer voor de schriftelijke examens.

Aan het einde van het derde jaar wordt door leerlingen die in Griekenland hoger onderwijs willen volgen op nationaal niveau toelatingsexamen voor het hoger onderwijs (*panellinies*) afgelegd. De resultaten voor dit staatsexamen bepalen, in combinatie met de gemiddelde cijfers voor de mondelinge en schriftelijke examens van de voorgaande jaren, of de leerling toegang krijgt tot het hoger onderwijs in Griekenland.

Na de afronding van de bovenbouw van het algemeen vormend voortgezet onderwijs wordt het getuigschrift *Apolytirio Genikou Lykeiou* verleend. Indien de leerling, na het succesvol afleggen van nationale examens, zijn/haar opleiding binnen het hoger onderwijs in Griekenland wil vervolgen, wordt aan deze een bewijs van toegang voor het hoger onderwijs (*Bebaiosi Prosbasis stin Tritobathmia Ekpaidefsi*) verstrekt.

Het niveau van het *Apolytirio Genikou Lykeiou* met een gemiddeld cijfer van 10 of hoger is vergelijkbaar met dat van het vwo-diploma. ¹

Het niveau van het *Apolytirio Genikou Lykeiou* met een gemiddeld cijfer lager dan 10 is vergelijkbaar met dat van ten minste het havodiploma. ¹

¹ Deze waardering is momenteel onder revisie.

Middelbaar beroepsonderwijs

Het *Epaggelmatiko Lykeio* (*Vocational Lykeio – EPAL*) en de *Epaggelmatiki Scholi* (*Vocational School- EPAS*) bieden een curriculum aan dat bestaat uit een combinatie van algemeen vormende en beroepsvormende vakken.

Het *Epaggelmatiko Lykeio* duurt 3 jaar, terwijl de *Epaggelmatiki Scholi* 2 jaar duurt. Als het gekozen programma een werkstage of *on-the-job* training omvat, kan de duur van de opleiding maximaal een jaar worden verlengd. Toelating tot de EPAL en de EPAS vindt plaats op basis van het *Apolytirio Gymnasiou* (diploma van de onderbouw van het algemeen vormend voortgezet onderwijs).

Inschrijving in het eerste jaar van de *Epaggelmatiki Scholi* (EPAS) is gebaseerd op de voorkeur van de aangeboden opleidingen. De specialisaties die door de EPAS worden aangeboden zijn afhankelijk van de vraag vanuit de studenten, de socio-economische condities en behoeftes van de regio. Afgestudeerden van de EPAS krijgen een beroepstitel op ISCED-niveau 3.

Leerlingen die de *Epaggelmatiki Scholi* (EPAS) hebben afgerond, hebben de volgende opties:

1. een vergunning aanvragen voor de uitoefening van een beroep (na het afleggen van examens);
2. zich inschrijven in het tweede jaar van de EPAL;
3. een studie in overeenkomstige richting volgen aan een *Institouto Epaggelmatikis Katartisis* (*Vocational Training Institute – IEK*)

Het curriculum van het *Epaggelmatiko Lykeio* (EPAL) bestaat uit algemeen vormende deelvakken en technisch-beroepsvormende deelvakken. Laatstgenoemde deelvakken omvatten theoretische vakken, workshops, designvakken en gecombineerde vakken (design en workshop) en worden gedurende 35 uur per week gevolgd. Aan afgestudeerden van het EPAL wordt een vergelijkbaar getuigschrift als bij de afronding van het *Geniko Lykeio* uitgereikt. Het eindcijfer op het getuigschrift van het EPAL is het gemiddelde cijfer van de vakken van het laatste jaar.

Op het getuigschrift worden ook het studiegebied en de specialisatie vermeld, alsmede de resultaten die in het laatste jaar zijn behaald. Afgestudeerden van het *Epaggelmatiko Lykeio* (EPAL) hebben de volgende opties:

1. toelating zoeken tot het hoger onderwijs (na het afleggen van nationale examens);
2. een vergunning aanvragen voor het uitoefenen van een beroep (na het afleggen van examens);
3. studie vervolgen aan een *Institouto Epaggelmatikis Katartisis* (*Vocational Training Institute – IEK*).

Het niveau van het afsluitende getuigschrift van het EPAS is vergelijkbaar met dat van een mbo-diploma (kwalificatieniveau 2 of 3), afhankelijk van de richting. ¹

Het niveau van het afsluitende getuigschrift van het EPAL is vergelijkbaar met dat van een mbo-diploma (kwalificatieniveau 3 of 4), afhankelijk van de richting. ¹

■ Toelating hoger onderwijs

Voor toelating tot studieprogramma's binnen het Griekse hoger onderwijs (universitair, hoger technisch en beroepsgericht) is het *Apolytirio Genikou Lykeiou* (einddiploma) én de *Bebaiosi Prosbasis* (toegangscertificaat) vereist. Het aantal studenten dat aan een bepaald programma kan beginnen wordt elk jaar door het ministerie van Nationaal Onderwijs en Religieuze Zaken per hogeronderwijsinstelling vastgesteld.

Omdat er meestal meer aanmeldingen dan plaatsen zijn voor een bepaalde studierichting, worden de studenten met de hoogste gemiddelde examencijfers (berekend volgens een speciale formule die ook rekening houdt met de studierichting) geselecteerd. Dit betekent voor veel scholieren dat ze de studie van hun voorkeur niet kunnen volgen of dat ze deze niet aan de instelling van hun voorkeur kunnen volgen.

Toelating tot instellingen voor hoger onderwijs vindt plaats via centraal georganiseerde, landelijke examens (*Panellinies Exetaseis* of Pan-Helleense examens). Het ministerie van Onderwijs draagt de verantwoordelijkheid voor de centrale organisatie van deze examens.

Voor toelating tot studierichtingen waarvoor gespecialiseerde kennis of vaardigheden nodig zijn, worden extra toelatingsexamens afgenomen in een of meer vakken (zoals in de richting architectuur, fotografie, muziek studies, vertaling en vertolking, vreemde talen en literatuur) of voorbereidende toetsen (gezondheid, sport) voor toegang tot militaire en politieacademies.

■ Hoger onderwijs

Griekenland kent 2 sectoren binnen het hoger onderwijs, de universitaire sector en de technologische sector, die bestaan uit de volgende typen instellingen:

Universitaire sector

- Onderzoeksuniversiteiten
- Technische universiteiten (*Polytechneia*)
- School voor de Schone Kunsten
- Open Universiteit

Technologische sector

- Instellingen voor hoger beroepsonderwijs (*Technologika Ekpedeftika Idrimata*, TEI)
- School voor Pedagogisch en Technologisch Onderwijs (ASPETE)

Sinds 2001 vallen beide sectoren wettelijk onder het hoger onderwijs. Er bestaan wel particuliere instellingen voor hoger onderwijs (waaronder vestigingen van buitenlandse universiteiten), maar de Griekse grondwet staat niet toe dat deze particuliere instellingen nationaal erkende graden verlenen. De Griekse open universiteit is in 1997 opgericht en zetelt in Patras. Griekenland kent 23 universiteiten en 15 TEI's (waaronder de School voor Pedagogisch en Technologisch Onderwijs).

 Universitair onderwijs**Eerste cyclus: (under)graduate niveau**

De studieduur van het merendeel van de Griekse universitaire opleidingen is 4 jaar. Uitzonderingen hierop zijn technische en agrarische studierichtingen, architectuur, tandheelkunde en diergeneeskunde met een studieduur van 5 jaar en geneeskunde met een studieduur van 6 jaar. Bij voltooiing van een universitaire studie ontvangt men het *Ptychio*, in technische en agrarische richtingen het *Diploma*.

De 4-jarige opleidingen bevatten geen verplichte scriptie, hetgeen een gelijkstelling met een Nederlandse masteropleiding in het wetenschappelijk onderwijs bemoeilijkt. In de 5-jarige technische en agrarische opleidingen is een scriptie of afstudeeronderzoek doorgaans wel onderdeel van het studieprogramma.

Naar doel, niveau en inhoud zijn deze vergelijkbaar met de overeenkomstige Nederlandse masteropleidingen in het wetenschappelijk onderwijs.

Om administratieve redenen wordt het *Ptychio/Diploma* soms pas jaren later of helemaal niet uitgereikt.

In de periode tussen de afronding van de universitaire studie en de uitreiking van het diploma wordt dan een voorlopig certificaat verstrekt, genaamd *Apodeiktiko* of *Pistopoietiko*.

Het niveau van het *Ptychio* zonder scriptie is vergelijkbaar met (ten minste) de graad van bachelor in het wetenschappelijk onderwijs.

Het niveau van het *Ptychio* met scriptie is vergelijkbaar met de graad van (1-jarige) master in het wetenschappelijk onderwijs.²

Het niveau van het universitair *Diploma* met scriptie is vergelijkbaar met de graad van master in het wetenschappelijk onderwijs.

Tweede cyclus (postgraduate niveau)

Er bestaan meer dan 200 programma's die tot het *Metaptychiako Diploma Eidikefsis* (postgraduate diploma of specialisation) leiden. De studieduur is doorgaans 2 jaar en het schrijven van een scriptie is verplicht. De toelatingseis is een *Ptychio* (van de universiteit of van een TEI) of een universitair *Diploma*. De studenten worden uitgekozen via een selectieproces zoals een toelatingsexamen.

Het niveau van het *Metaptychiako Diploma Eidikefsis* is vergelijkbaar met (ten minste) de graad van master in het wetenschappelijk onderwijs.

De promotie duurt doorgaans 3 tot 6 jaar en na verdediging van het proefschrift wordt de graad *Didaktor* verleend. De toelatingseis is in principe het *Metaptychiako Diploma Eidikefsis*, maar in studierichtingen waar een dergelijk programma niet bestaat en in sommige technische richtingen kan men ook met een *Ptychio* of *Diploma* worden toegelaten tot de promotie.

Hoger beroepsgericht onderwijs

Het onderwijs verzorgd door TEI's is verdeeld in 7 sectoren: grafische en schone kunsten, economie en administratie, gezondheidszorg, landbouw, techniek/technologie, levensmiddelentechnologie en muziek. Elke TEI-instelling verzorgt ten minste 2 van deze sectoren.

De toelatingseis is het *Apolytirio Genikou Lykeiou* en de *Bebaios Prosbasis*, óf het afsluitend getuigschrift van het Beroepslyceum (EPAL). Voor leerlingen aan het

² Deze waardering is momenteel onder revisie.

EPAL geldt dat ze geslaagd moeten zijn in de relevante onderdelen van de toelatingsexamens voor de TEI, die variëren naar gelang de oriëntatie.

De studieduur van de hoger beroepsopleidingen is 4 jaar, waarvan 1 semester wordt ingevuld met een stage. Na voltooiing van de studie wordt het *Ptychio* TEI verleend.

Het niveau van het *Ptychio* TEI is vergelijkbaar met de graad van bachelor in het hoger beroepsonderwijs.

Er worden geen vervolgoopleidingen aangeboden op de TEI's. Wel kan een faculteit van een TEI gezamenlijk met een universitaire faculteit een *Metaptychiako Diploma Eidikefsis*-programma opzetten, waarna de graad wordt verleend door de universiteit.

■ Beoordelingssystemen

Voortgezet onderwijs

Op zowel het gymnasium als het lyceum wordt een beoordelingsschaal van 0-20 gehanteerd, het minimale cijfer om te slagen is 10.

In cijfers	Betekenis
18.1 - 20	Uitstekend
16.1 - 18	Zeer goed
13.1 - 16	Goed
9.5 - 13	Gemiddeld
5.2 - 9.4	Onvoldoende
0 - 5.1	Ruim onvoldoende

Hoger onderwijs

Op universiteiten en TEI's wordt het volgende beoordelingssysteem gehanteerd:

In cijfers	Betekenis
10 - 8,5	Uitstekend
8,4 - 7	Goed
6,9 - 5	Voldoende
4,9 - 0	Onvoldoende

In het hoger onderwijs is het *European Credit Transfer and Accumulation System* (ECTS) ingevoerd. Dit heeft bijgedragen tot de totstandkoming van samenwerkingsverbanden tussen instellingen en tot bevordering van studentenmobiliteit.

Het merendeel van de eerste-cyclus-opleidingen omvat 8 semesters (4 jaar – 240 ECTS) en is in overeenstemming met het *European Qualifications Framework*. De meeste *postgraduate* programma's duren 4 semesters (2 jaar – 120 ECTS) en leiden tot een MA- of MSc-grad. Meer informatie over het ECTS is beschikbaar in de Engelstalige [gebruikershandleiding](#) van de Europese Commissie.

Meer informatie over de waarde van buitenlandse cijfers staat op onze [website](#).

■ Bolognaproces

Hogeronderwijsinstellingen in Griekenland zijn nog niet collectief overgegaan tot de invoering van bachelor- en masteropleidingen. In feite heeft Griekenland sinds 1982 al een systeem van 2 cycli, een *undergraduate* en een *postgraduate* cyclus. Veel studenten vervolgen hun eerste cyclus opleiding met een *postgraduate* opleiding. Informatie over de huidige stand van zaken met betrekking tot het Bologna-proces is te vinden op de officiële [website](#) van de Europese Hogeronderwijsruimte (EHEA).

Sinds 2001 is de Griekse overheid betrokken bij het opzetten van *joint-degree*-programma's (voornamelijk op masterniveau) tussen Griekse en andere Europese universiteiten, met name die in Frankrijk en Duitsland.

■ Kwalificatieraamwerken

Griekenland is momenteel bezig met het ontwikkelen van een nationaal kwalificatieraamwerk, het *Hellenic Qualifications Framework* (HQF). Het koppelen van het HQF aan het Europese kwalificatieraamwerk (EQF) zal naar verwachting worden voltooid in december 2015.

Meer informatie over de ontwikkeling van het *Hellenic Qualifications Framework* en de voorgestelde niveaus staat in het [referencing report](#) van [Eoppep](#).

■ Accreditatie en kwaliteitszorg

De *Hellenic Quality Assurance Agency for Higher Education* (HQAA), een onafhankelijke instantie voor de kwaliteitszorg in het hoger onderwijs, is opgezet in 2005 met het doel om instellingen en opleidingen te evalueren. Deze instantie geeft advies op het gebied van de kwaliteitsverbetering op verschillende

terreinen (bijvoorbeeld interne kwaliteitsprocedures en -processen, lesgevend personeel, relaties met de arbeidsmarkt, onderzoek en levenslang leren). De HQAA is geen lid van de *European Association of Quality Assurance Agencies* of van het *European Quality Assurance Register*.

De 24 universiteiten en 16 TEI's zijn autonoom. Deze openbare hogeronderwijsinstellingen opereren onder toezicht van de Staat en hebben recht op financiële ondersteuning van de Staat. Ze worden beschouwd als geaccrediteerd door de Griekse staat. Voor een lijst van de geaccrediteerde hogeronderwijsinstellingen, zie de [website](#) van DOATAP, de Griekse ENIC-NARIC.

■ Internationale verdragen

Griekenland heeft de Lissabon Erkenningconventie van 1997 nog niet ondertekend. Het Europese Verdrag van 1953 betreffende de toelating tot het hoger onderwijs is wel van toepassing.

■ Diplomasupplement

Het Diplomasupplement wordt in Griekenland automatisch afgegeven bij het merendeel van de hoger onderwijsopleidingen, in de onderwijstaal en/of in het Engels.

Meer informatie over het *Diploma Supplement* (DS) is verkrijgbaar op de [website](#) van de Europese Commissie.

■ Overzicht hogeronderwijsinstellingen

[Website](#) van het *Hellenic Research Network*, met een overzicht van Griekse hoger onderwijs- instellingen.

[Website](#) van DOATAP, met een lijst van door de Griekse staat geaccrediteerde hoger onderwijs- instellingen.

■ Handige websites

[Website](#) van DOATAP (voorheen DIKATSA), de Griekse ENIC-NARIC voor het universitair onderwijs.

[Website](#) van het ministerie van Onderwijs, Onderzoek en Religieuze Zaken.